

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РАДЕВА ОЛЬГА ГЕОРГІЇВНА



УДК : 330.522.2:621:338.22 (043.3)

**АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ВАЖІЛЬ
ООНВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Запоріжжя – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Запорізькому національному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Череп Алла Василівна,
Запорізький національний університет,
декан економічного факультету;

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Петрович Йосиф Михайлович,
Національний університет “Львівська
політехніка” (м. Львів),
професор кафедри менеджменту організацій;

кандидат економічних наук, доцент
Каткова Наталя Володимирівна,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова (м. Миколаїв),
доцент кафедри обліку і економічного
аналізу.

Захист дисертації відбудеться “15” червня 2017 р. об 11⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 17.051.08 у Запорізькому національному університеті Міністерства освіти і науки України за адресою: 69063, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 74, корп. 5, ауд. 326.

З дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці Запорізького національного університету за адресою: 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66-а, корп. 2.

Автореферат розісланий “13” травня 2017 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради



Ю.О. Швець

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Основні засоби є матеріальною основою виробництва промислових підприємств. Своєчасне оновлення основних засобів забезпечує впровадження нових сучасних виробництв, підвищення конкурентоздатності продукції та підприємства, його стабільний фінансовий стан. Значна роль в цьому належить амортизаційній політиці підприємства, яка формується як складова державної амортизаційної політики, яка не виконує своєї функції стимулювання процесів відтворення основного капіталу, активізації інвестицій в інноваційно привабливі виробництва.

Амортизаційні відрахування виступають основним джерелом амортизаційного фонду, який формується самостійно підприємством із врахуванням обмежень, що встановлюються державною амортизаційною політикою. Наслідком неефективного формування та нецільового використання амортизаційного фонду є зниження процесів оновлення основних засобів вітчизняних промислових підприємств, накопичення зношених та технологічно застарілих основних засобів. Обмеженість зовнішніх джерел фінансування оновлення основних засобів висуває на перше місце власні джерела підприємств у вигляді амортизаційних відрахувань та прибутку. Нестабільний фінансовий стан підприємства обмежує використання прибутку, тому амортизаційні відрахування залишаються головним джерелом інвестицій.

Виходячи з цього, є актуальним питання формування ефективної амортизаційної політики як на державному рівні, так і на рівні підприємства для подальшого стимулювання інвестиційних процесів, розвитку інноваційних технологій та підвищення конкурентоспроможності підприємств із застосуванням науково обґрунтованих підходів.

Протягом розвитку економічної думки амортизація залишається актуальним та дискусійним питанням. Вагомий внесок у процес дослідження амортизаційної політики зробили такі вчені: В.Й. Бакай, А.А. Безуглий, І.О. Бланк, З.Н. Борисенко, Н.Г. Виговська, В.О. Вишневський, С.Ф. Голов, О.І. Гончар, А.Г. Загородній, О.М. Зборовська, П.Є. Житний, Н.В. Каткова, В.Є. Козак, М.І. Крупка, О.Є. Кузьмін, О.О. Орлов, В.М. Пархоменко, Й.М. Петрович, Ю.М. Стадницький, А.В. Фукс, А.В. Череп, М.Г. Чумаченко, Н.М. Шмиголь та багато інших наукових дослідників.

Поряд з тим, для подальшого розгляду залишилось багато спірних питань щодо теоретичних та методичних підходів до процесу формування амортизаційної політики як на рівні держави, так і на рівні підприємств. Потребують поглибленого дослідження питання взаємозв'язку застосування амортизаційної політики та процесу оновлення основних засобів підприємств, є необхідність визначення можливостей удосконалення методичних підходів до вибору інструментарію амортизаційної політики відповідно до сучасних умов економічного розвитку.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у відповідності з планами науково-дослідних робіт кафедри обліку та аудиту Запорізького національного університету за темою “Економічний інструментарій управління розвитком підприємства”

(номер державної реєстрації 0114U002657). Особисто автором розроблено методичні положення щодо ефективності використання амортизаційної політики в процесі оновлення основних засобів підприємств машинобудування.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є теоретико-методичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо ефективного використання амортизаційної політики у процесі оновлення основних засобів підприємств машинобудування. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких наукових завдань:

- дослідити та розвинути сутність поняття “амортизація”;
- удосконалити визначення поняття “амортизаційна політика підприємства”;
- розвинути класифікацію завдань амортизаційної політики підприємства;
- дослідити стан та рух основних засобів підприємств машинобудування;
- розширити напрямки стратегії формування амортизаційної політики;
- удосконалити методичний підхід до формування амортизаційної політики підприємства;
- розробити методику розрахунку амортизаційного ресурсу на підприємствах машинобудування;
- удосконалити методичний підхід до оцінки ефективності використання основних засобів з метою оптимізації амортизаційної політики.

Об’єктом дослідження є процес формування амортизаційної політики на підприємствах машинобудування.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів використання амортизаційної політики з метою ефективного управління та оновлення основних засобів підприємств машинобудування.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дисертаційного дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії управління фінансовими важелями, які висвітлені в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених. Для досягнення визначеної мети в роботі застосовувався комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: *метод узагальнення наукового досвіду та термінологічного аналізу* – для аналізу категорій “амортизація”, “знос”, “амортизаційна політика” (підрозділ 1.1, 1.2, 1.3); *системний підхід* – для дослідження процесу впливу амортизаційної політики на процес оновлення основних засобів підприємств (підрозділ 1.3); *статистичний метод обробки даних, метод групування* – для оцінки стану основних засобів підприємств машинобудування (підрозділи 2.1, 2.2); *метод порівняння* – для оцінки стану використання інструментів амортизаційної політики підприємств машинобудування (підрозділи 2.2, 2.3); *графічний, рейтинговий методи, метод порівняння та метод експертних оцінок* – для розробки та удосконалення методичних підходів щодо управління процесом оновлення основних засобів через реалізацію амортизаційної політики

підприємства (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3).

Інформаційним підґрунтям дисертаційного дослідження стали закони України, нормативно-правові акти, офіційні статистичні та аналітичні матеріали Державної служби статистики України, Міністерства економіки України, звітні таблиці підприємств машинобудівної галузі, наукові монографії, статті зарубіжних і вітчизняних вчених, матеріали інформаційних агенцій та Інтернету, результати власних напрацювань і спостережень. Економічні розрахунки виконані із застосуванням сучасних методик і комп'ютерних технологій обробки статистичних матеріалів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в удосконаленні теоретичних положень щодо визначення амортизаційної політики і розробці практичних рекомендацій щодо визначення впливу амортизаційної політики підприємства на процес оновлення основних засобів підприємств, зокрема:

удосконалено:

– методичний підхід до формування амортизаційної політики підприємства, який, на відміну від існуючих, враховує комплексний вплив варіантів розвитку оновлення основних засобів за показниками суми амортизації, розміру капітальних інвестицій, що дає змогу машинобудівним підприємствам спрогнозувати динаміку та перспективи застосування обраної амортизаційної політики;

– методику розрахунку амортизаційного ресурсу, яка, на відміну від існуючих, враховує оцінку потенційної економії податку на прибуток та дозволяє визначити загальну суму прогнозного амортизаційного ресурсу, який залишається у розпорядженні підприємства;

– методичний підхід до оцінки ефективності використання основних засобів із застосуванням індикаторного методу аналізу, який, на відміну від існуючих, дозволяє оцінити фактичний стан основних засобів підприємства, визначити проблемні місця у процесі їх використання і виявити вплив процесу управління ними на показники фінансового стану підприємства, що дозволить йому обрати напрями застосування інструментарію амортизаційної політики з метою забезпечення оновлення основних засобів;

дістало подальшого розвитку:

– визначення поняття “амортизація”, яке запропоновано розглядати як економічний інструмент відшкодування зносу основних засобів в результаті перенесення їх вартості на витрати, з метою накопичення за встановлений період часу достатніх фінансових ресурсів для реалізації процесів оновлення основних засобів, що на відміну від існуючих, дає змогу більш точно з'ясувати економічну сутність призначення амортизації та у повній мірі врахувати її функції, усуваючи суперечності щодо різних аспектів амортизації;

– визначення поняття “амортизаційної політики підприємства” як системи економічних відносин, що забезпечує формування та ефективне використання амортизаційних ресурсів суб'єктів господарювання для забезпечення оптимального інвестування оновлення основних засобів, прискореного інноваційного розвитку у відповідності до стратегічної мети підприємства, яке на відміну від існуючих, визначає ціль політики та охоплює

всі напрями діяльності підприємства;

– класифікація завдань амортизаційної політики, що на відміну від існуючих, визначає їх в залежності від напрямів діяльності підприємства, таких як: максимізація прибутку, інвестування, інноваційна та податкова політика, що дозволить підприємствам формувати амортизаційну політику та визначати її вплив на основні показники діяльності підприємства з урахуванням поставлених завдань та стратегії розвитку;

– напрямки стратегії формування амортизаційної політики з урахуванням переваг та недоліків, що дозволяє визначити інструменти управління оновленням основних засобів підприємств та підвищити ефективність їх використання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання авторських пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності застосування амортизаційної політики як важеля оновлення основних засобів на підприємствах машинобудування в різних регіонах України. Основні результати дослідження знайшли практичне використання в діяльності: ПАТ “Запорізький механічний завод” (довідка №313-8 від 11.03.2016 р.); ПАТ “Мотор Січ” (довідка № УГТ-16/05-7351 від 17.03.2016 р.); КТ “Запорізький завод високовольтної апаратури – “Вакатов і компанія” (довідка № 2/01-04-57 від 05.04.2016 р.); ПАТ “Запорізький електроапаратний завод” (довідка №Э-15/59 від 20.04.2016 р.).

Теоретичні положення, що становлять наукову новизну дисертаційної роботи, використовується у навчальному процесі економічного факультету Запорізького національного університету при викладанні дисциплін “Виробничий облік”, “Облік і аналіз ЗЕД”, “Міжнародні стандарти фінансового обліку” (довідка № 01-15/104 від 25.05.2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до обґрунтування теоретичних і методичних положень та практичних рекомендацій для ефективної реалізації амортизаційної політики на промислових підприємствах. Наукові результати, положення, висновки і рекомендації, які викладені у дисертаційній роботі, отримані автором особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертації доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях: Міжрегіональній науковій конференції “Сучасні тенденції розвитку менеджменту” (м. Запоріжжя, 2010 р.); III Всеукраїнська заочна наукова конференція “Актуальні питання сучасної економіки” (м. Умань, 2011 р.); VI Міжнародній науково-практичній конференції “Трансформаційні процеси в економіці держави та регіонів” (м. Запоріжжя, 2011 р.); IX Міжнародній науково-практичній конференції “Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю” (м. Черкаси, 2012 р.); I Міжнародній науково-практичній Інтернет конференції “Удосконалення науково-аналітичного забезпечення управління діяльністю суб’єктів господарювання” (м. Макіївка, 2012 р.); IX Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених “Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті:

національна ідентичність та проблеми глобалізації” (м. Тернопіль, 2012 р.); V Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємства” (м. Луцьк, 2012 р.); VII Міжнародній науково-практичній конференції “Трансформаційні процеси в економіці держави та регіонів” (м. Запоріжжя, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції “Соціально-економічні аспекти реструктуризації регіональної економіки” (м. Вінниця).

Публікації. За результатами наукового дослідження особисто автором опубліковано 16 наукових праць загальним обсягом 3,43 друк. арк., у тому числі 1 колективна монографія, 5 статей у наукових фахових виданнях (1 стаття у науковому фаховому виданні України, 4 статі у наукових фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз), 1 стаття у не фаховому виданні, яке віднесено до міжнародних наукометричних баз даних, 9 тез за матеріалами конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 165 найменувань на 14 сторінках, 6 додатків на 6 сторінках. Загальний обсяг роботи становить 197 сторінки, із них 174 сторінки займає основний текст. Робота містить 18 рисунків та 32 таблиці (3 сторінки – рисунки і таблиці, які повністю займають площу сторінки).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано її мету та завдання, визначено об’єкт та предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, подано відомості про апробацію та публікації.

У першому розділі – **“Теоретико-методичні засади амортизаційної політики як складової системи управління підприємством”** – розглянуто та розвинуто сутність понять “амортизація” та “амортизаційна політика”, визначено завдання формування амортизаційної політики підприємств.

Поняття “амортизація” являє собою основу амортизаційної теорії економічного розвитку. Визначення поняття “амортизація” намагалися дати багато науковців, які досліджували це питання, тому в економічній теорії існує багато визначень амортизації, які розглядалися з різних точок зору. Проте, погляди багатьох вчених-економістів щодо визначення терміну “амортизація” розділяються.

Встановлено, що амортизація основних засобів є складною багатогранною категорією, яка включає економічний, фінансовий та обліковий аспекти, які в свою чергу визначають різні підходи до розуміння сутності амортизації та її визначення. Аналіз існуючих підходів до визначення амортизації дозволив встановити, що механізм амортизації включає в себе процес поступового перенесення вартості основних засобів на продукт, що виробляється; грошове відшкодування вартості основних засобів у складі доходів від реалізації продукту; накопичення амортизаційних ресурсів та їх

подальше цільове використання.

З урахуванням вище зазначеного, узагальнюючи існуючі трактування амортизації, пропонуємо розглядати в подальшому амортизацію як економічний інструмент відшкодування зносу основних засобів в результаті перенесення їх вартості на витрати, з метою накопичення за встановлений період часу достатніх фінансових ресурсів для реалізації процесів оновлення основних засобів.

Процес оновлення основних засобів виступає фактором підвищення ефективності їх використання і є результатом обґрунтованої амортизаційної політики. Амортизаційна політика підприємства регулюється нормативно-правовими актами, але формується самим підприємством. У результаті проведеного аналізу виявлено, що “амортизаційна політика підприємства” як дефініція існує не тривалий період часу та не знайшло чіткого визначення, трактується по-різному вченими-економістами. Узагальнюючи різні трактування амортизаційної політики підприємства, пропонуємо власне визначення амортизаційної політики підприємства як системи економічних відносин, що забезпечує формування та ефективне використання амортизаційних ресурсів суб'єктів господарювання для забезпечення оптимального інвестування оновлення основних засобів, прискореного інноваційного розвитку у відповідності до стратегічної мети підприємства.

Ефективність амортизаційної політики визначається на всіх етапах руху амортизаційних коштів, кожний з яких має свою тривалість та завдання. Тісне поєднання амортизаційної політики підприємства з іншими складовими фінансово-економічного механізму підприємства дозволило згрупувати завдання амортизаційної політики за різними напрямками діяльності підприємства. Класифікація завдань амортизаційної політики у господарській діяльності підприємств представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація завдань амортизаційної політики підприємства

Діяльність підприємства	Завдання амортизаційної політики
Максимізація прибутку	Участь у формуванні собівартості продукції та досягнення цільового рівня прибутку – управління прибутком підприємства
Інвестиційна діяльність	Інтенсивне оновлення основних засобів за рахунок найбільш ефективних форм
	Фінансування інвестиційних програм за рахунок накопиченого амортизаційного ресурсу
Інноваційна діяльність	Впровадження нових технологій та обладнання
	Фінансування науково-дослідної діяльності та НДДКР
Фінансова діяльність	Використання амортизаційних відрахувань як одного із головних джерел власних фінансових ресурсів підприємства
	Накопичення коштів для фінансування оновлення основних засобів підприємства
Податкове планування	Встановлення збалансованості між результатами діяльності та податковим навантаженням підприємства за рахунок амортизаційних відрахувань

Примітка: удосконалено автором

Запропонована класифікація завдань за різними напрямками діяльності дозволить підприємству сформувати виважену амортизаційну політику, яка буде спроможною оперативно реагувати на зміни економічної ситуації та підтримувати інвестиційні проекти з різним ступенем технічного та фінансового ризику з урахуванням поставлених задач та обраної стратегії розвитку підприємства.

У другому розділі – **“Сучасний стан та перспективи використання амортизаційної політики в підвищенні ефективності діяльності підприємств машинобудування”** – проаналізовано сучасний стан, динаміку змін технічного стану та руху основних засобів на підприємствах машинобудування; обґрунтована необхідність формування амортизаційної політики на підприємстві; досліджено вплив амортизації на ефективність діяльності підприємств машинобудівної промисловості.

Встановлено, що основними джерелами фінансування капітальних інвестицій у вітчизняні промислові підприємства у 2015р. є власні кошти підприємств та кредити банків. У структурі капітальних вкладень підприємств Запорізького регіону за 2010-2015 роки питома вага власних коштів підприємств збільшилась з 41,9% до 86,0%. Така тенденція свідчить про важливість впровадження ефективної амортизаційної політики як складової інвестиційної політики промислових підприємств. Для підвищення темпів інвестування оновлення основних засобів необхідно розширити джерела фінансування та удосконалити їх структуру.

Найбільший обсяг капітальних інвестицій промислові підприємства Запорізького регіону здійснювали у придбання машин та обладнання, але за період 2010-2013 років спостерігалось негативна тенденція зниження цього показника з 54,3% у 2010р. до 33,7% у 2013 р. Проте у 2014р. та 2015р. показник суттєво збільшився до 51,2% та 50,8% відповідно.

Визначено негативну тенденцію зниження показника оновлення основних засобів на підприємствах машинобудування при незначному коливанні вибуття основних засобів (табл. 2).

Таблиця 2

Аналіз стану основних засобів підприємств машинобудування за 2010-2015 рр.

Показники	2011	2012	2013	2014	2015
ПАТ “Мотор Січ”					
Коефіцієнт оновлення	0,248	0,188	0,167	0,166	0,176
Коефіцієнт вибуття	0,013	0,026	0,025	0,013	0,021
Коефіцієнт зносу	0,451	0,233	0,264	0,293	0,324
ПАТ “Запорізький електроапаратний завод”					
Коефіцієнт оновлення	0,004	0,002	0,006	0,000	0,001
Коефіцієнт вибуття	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001
Коефіцієнт зносу	0,709	0,622	0,653	0,695	0,826

Примітка: розраховано автором

Встановлено, що оновлення основних засобів активно відбувається на ПАТ “Мотор Січ”, але помітна негативна тенденція зниження коефіцієнтів оновлення протягом 2010-2014 рр. та незначне підвищення рівня оновлення у

2015 р. На ПАТ “Запорізький електроапаратний завод” оновлення та вибуття основних засобів не відбувається, що пов’язано із складним фінансовим станом підприємства та недостатністю ресурсів для модернізації виробництва. Найбільший показник зносу основних засобів має ПАТ “Запорізький електроапаратний завод”.

Збитковість господарської діяльності та нестійкий фінансовий стан підприємств обмежує можливість використання прибутку як джерела оновлення основних засобів. Оновлення основних засобів здійснюється в основному за рахунок амортизаційного фонду виключно в межах нарахованого зносу, якого недостатньо для розширеного відтворення. Для вдосконалення управління процесом оновлення основних засобів і підвищення його ефективності на підприємствах машинобудування необхідно посилити відтворювальну та економічну функцію амортизації.

Комплексний аналіз амортизаційної політики промислових підприємств свідчить про недосконалість економічного механізму амортизації, що не сприяє налагодженню нормального процесу оновлення основних засобів підприємств.

Таким чином, існує об’єктивна необхідність формування амортизаційної політики, направленої на інвестування амортизаційних ресурсів у придбання прогресивних інноваційних основних засобів.

У третьому розділі – **“Удосконалення амортизаційної політики як важеля оновлення основних засобів підприємств”** – визначено напрямки стратегії формування амортизаційної політики, удосконалено методичні підходи до формування амортизаційної політики, методичку розрахунку амортизаційного ресурсу у розпорядженні підприємства та методичний підхід до оцінки рівня ефективності використання основних засобів підприємств машинобудування.

Виділено два підходи до формування амортизаційної політики. Інвестиційна стратегія має за мету забезпечення збільшення власних джерел фінансування придбання основних засобів, головним з яких є амортизаційні відрахування, для прискорення подальшого процесу оновлення основних засобів та підвищення конкурентоспроможності виробленої продукції. Стратегія максимізації прибутку має за мету досягнення запланованої величини прибутку за рахунок зниження частки амортизаційних відрахувань в структурі витрат на виробництво продукції та інших витрат підприємства, покращення показників ділової активності. Визначено переваги та недоліки кожної стратегії, що представлено в табл. 3.

При визначенні стратегії підприємству необхідно врахувати ступінь фінансової стійкості, собівартість продукції, дохід від реалізації, точку беззбитковості, яка є одним із найважливіших показників фінансової стійкості підприємства.

Перед підприємствами, що зазнали збитків, виникає задача досягнення беззбиткового рівня функціонування. У разі нестійкого фінансового стану підприємства, використання амортизаційних інструментів дозволяє знизити суму амортизаційних відрахувань у собівартості продукції, зменшити ціну її

реалізації і сукупні податкові платежі або збільшити маржинальний прибуток, що сприяє виведенню підприємства на точку беззбитковості.

Таблиця 3

Переваги та недоліки стратегій формування амортизаційної політики

Переваги стратегії	Недоліки обраної стратегії
1. Інвестиційна стратегія	
Збільшення амортизаційних відрахувань з метою забезпечення своєчасної заміни зношених основних засобів	Збільшення витрат на амортизацію основних засобів та, відповідно, зниження прибутку
Збільшення чистого доходу, підвищення якості та конкурентоздатності продукції підприємства	Можливе зниження показників рентабельності за рахунок мінімізації прибутку
Амортизаційні відрахування як інвестиційне джерело є постійними та не обкладаються податком на прибуток	Збільшення витрат на придбання нових технологій та обладнання
Можливість застосування нових технологій та нового обладнання	Необхідність мобілізації значних фінансових ресурсів для фінансування інвестиційних проектів
2. Стратегія максимізації прибутку	
Зниження витрат на виробництво продукту та максимізація прибутку	Збільшення витрат на ремонти та підтримання в робочому стані основних засобів
Формування стійкого фінансового стану в результаті збільшення величини чистих активів підприємства	Використання прибутку на інші цілі, крім капіталізації, та недостатність амортизаційних відрахувань як джерела оновлення основних засобів
Збільшення показників рентабельності за рахунок максимізації прибутку	Збільшення податкового навантаження при оподаткуванні прибутку та на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки
Використання прибутку як основного джерела оновлення основних засобів	Відсутність можливості своєчасного оновлення основних засобів

Примітка: удосконалено автором

При стійкому фінансовому стані підприємства машинобудування можуть максимізувати свій грошовий потік за рахунок використання фінансових резервів. Використання інструментів амортизаційної політики підприємствами із різним ступенем фінансової стійкості представлено на рис. 1.

Реалізація ефективної стратегії управління оновленням і використанням основних засобів підприємства здійснюється з урахування фінансової складової господарської діяльності. Теоретичне обґрунтування підходів до побудови фінансування інвестиційних процесів враховує наявність різних джерел фінансування оновлення основних засобів та визначає умови їх залучення.

Формування амортизаційної політики на підприємствах машинобудування необхідно здійснювати із урахуванням методів нарахування амортизації, терміну корисного використання основних засобів, їх технічного стану, моделей оцінки вартості основних засобів, складності виконуваних робіт, наукового прогресу.

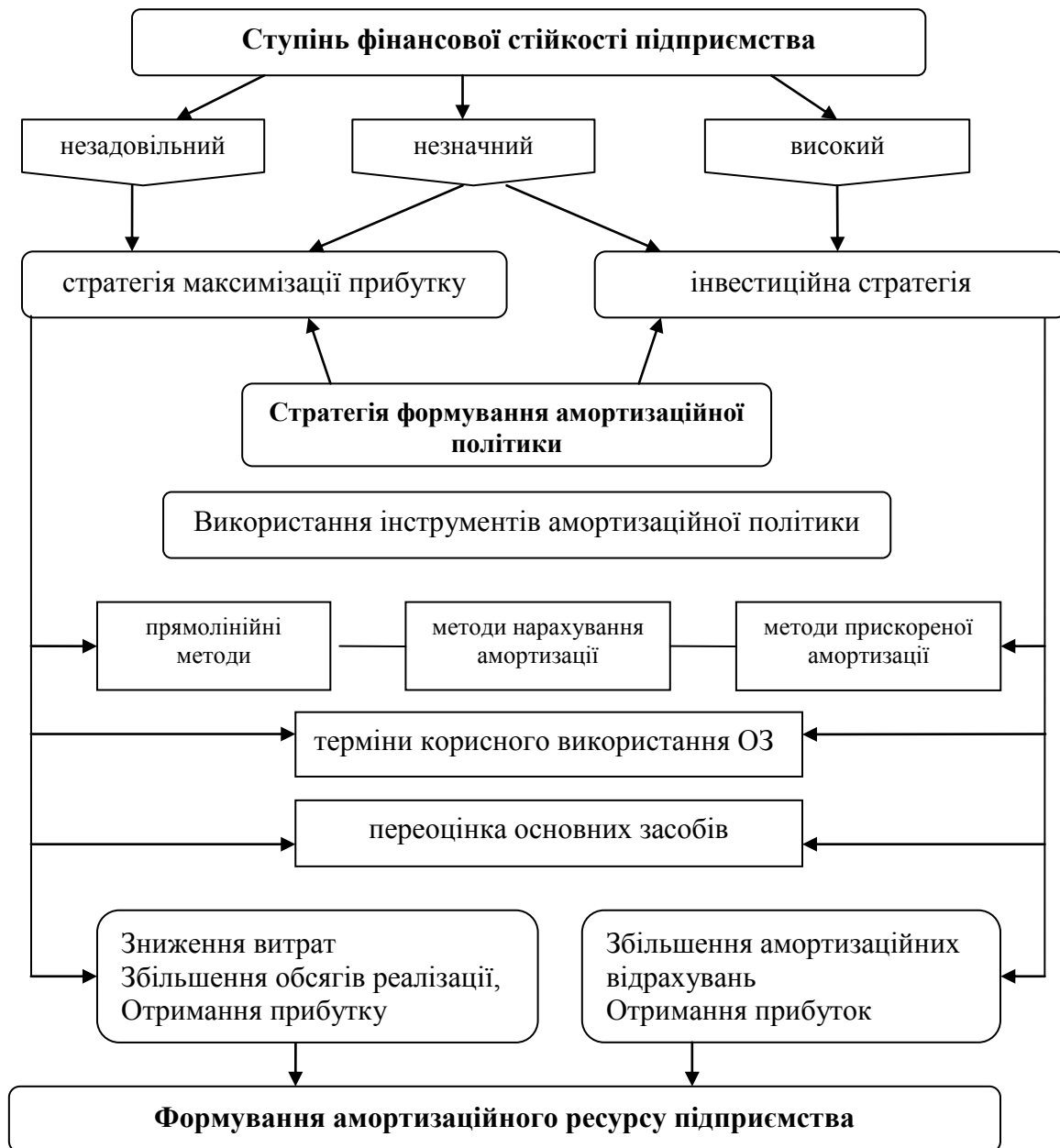


Рис. 1. Інструменти амортизаційної політики підприємств із різним ступенем фінансової стійкості

Примітка: розроблено автором

Для визначення стратегії амортизаційної політики підприємства необхідно співставити її із стратегічними цілями підприємства та проаналізувати вплив її інструментів на етапи відтворення основних засобів, так як від їх вибору залежить фінансовий результат діяльності підприємства і величина амортизаційного фонду.

Встановлено, що науково обґрунтована амортизаційна політика призводить до максимізації величини чистого прибутку плюс амортизаційні відрахування. При виборі методу нарахування амортизації основних засобів необхідно враховувати те, що амортизаційні відрахування включаються до витрат підприємства, впливають на величину оподаткованого прибутку

підприємства, тобто є елементом податкового планування фінансово-господарської діяльності підприємства. Від обраного способу нарахування амортизації залежить розмір податку на прибуток. Чим більша питома вага амортизаційних відрахувань у структурі витрат, тим більший рівень захисту від коливань податку на прибуток.

Запропоновано економічний ефект від використання різних методів нарахування амортизації на підприємствах машинобудування визначати за формулою (1):

$$\Delta AM = AM_k - AM_n = AB \times \left(\frac{1}{TC} \times \left(1 - \frac{2T}{TC+1} \right) \right), \quad (1)$$

де ΔAM – приріст амортизаційних відрахувань при використанні прискореного методу амортизації порівняно із прямолінійним;

AM_k – річна сума амортизації, розрахована кумулятивним методом;

AM_n – річна сума амортизації, розрахована прямолінійним методом;

AB – вартість, що амортизується;

TC – встановлений термін служби основних засобів;

T – фактичний термін служби основних засобів.

Потенційна економія податку на прибуток при використанні прямолінійного та прискореного методів амортизації розрахована за формулою (2):

$$EPP = \Delta AM \times CP, \quad (2)$$

де EPP – економія податку на прибуток;

CP – ставка податку на прибуток.

За результатами розрахунків встановлено, що при зміні методу нарахування амортизації обладнання, при встановленому терміні служби 10 років потенційна економія по податку на прибуток ПАТ “Запорізький завод важкого кранобудування” 16,2% від первісної вартості основних засобів.

Пропонуємо економію податку на прибуток вважати складовою амортизаційного фонду підприємств машинобудування, що дозволить формувати інноваційний розвиток та забезпечить конкурентоспроможність підприємств.

Удосконалення управління ефективним інноваційним розвитком і оновленням основних засобів стало однією з найбільш значущих проблем економічної політики взагалі і промислової політики особливо.

Для забезпечення нормальних умов здійснення виробничого процесу та підвищення його ефективності, основні засоби мають бути у відповідному технічному стані, який забезпечить ефективність їх використання.

Запропоновано проводити оцінку рівня ефективності використання основних засобів промислових підприємств на основі зіставлення граничних та

фактичних значень показників.

Вважаємо, що експрес-оцінку рівня ефективності використання основних засобів доцільно здійснювати із застосуванням графічного підходу, який відображає обмежуючі зони граничного рівня, критичну зону та передкризову зону.

Даний метод являє собою алгоритм інтегральної оцінки рівня ефективності використання основних засобів, який заснований на комплексному обліку найважливіших показників, що діагностують кризовий стан. Сильними сторонами даної методики є простота розрахунків елементів моделі і наочність.

В якості індикаторів рівня ефективності використання основних засобів підприємства можуть самостійно встановлювати нормовані значення показників, які визначено на базі граничних значень вихідних показників. Показники індикаторів ефективності використання основних засобів підприємств машинобудування Запорізького регіону за 2015р. представлені у табл. 4.

Таблиця 4

Показники індикаторів ефективності використання основних засобів підприємств машинобудування Запорізької області за 2015 р.

Показник	Граничне значення показника		Граничне значення індикатора		Фактичне значення	
	критичне	нормальне	критичне	нормальне	показника	індикатора
	1	2	3	4	5	6
ПАТ “Мотор Січ”						
К оновлення	0,1	0,4	0,25	1	0,176	0,44
К вибуття	0,1	0,3	0,33	1	0,021	0,06
К зносу	0,5	0,3	1,66	1	0,324	1,08
К придатності	0,5	0,7	0,71	1	0,676	0,96
ПАТ “Запорізький електроапаратний завод”						
К оновлення	0,1	0,4	0,25	1	0,001	0,0025
К вибуття	0,1	0,3	0,33	1	0,001	0,003
К зносу	0,5	0,3	1,66	1	0,826	2,75
К придатності	0,5	0,7	0,71	1	0,174	0,24

Примітка: розраховано автором

Діаграма індикаторів ефективності використання основних засобів підприємства подана на рис. 2, де виявлено її “неблагополучні” показники, які вказують на необхідність впровадження заходів щодо модернізації основних засобів та доведення показників до нормативного значення.

Проведене дослідження виявило великий ступінь зносу основних засобів у ПАТ “Запорізький електроапаратний завод”.

Розроблений індикаторний метод оцінки рівня ефективного використання основних засобів дозволяє більш точно визначити проблемні місця у процесі використання основних засобів і їх вплив на ділову активність підприємства.

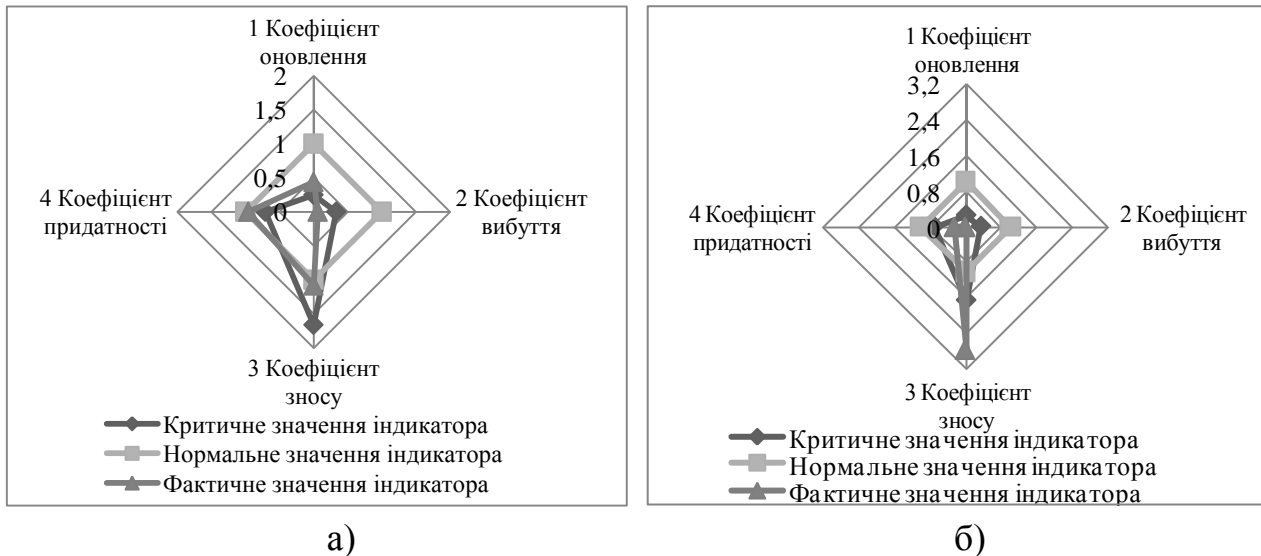


Рис. 2. Індикатори ефективності використання основних засобів за 2015 р.
а) ПАТ "Мотор Січ"; б) ПАТ "Запорізький електроапаратний завод"
Примітка: побудовано автором

Граничні значення показників та їх рейтинг запропоновано визначати експертним шляхом (табл. 5).

Таблиця 5

Шкала для оцінки рівня ефективного використання основних засобів промислових підприємств за індикаторами

Найменування показника	I клас	II клас	III клас
1. Коефіцієнт оновлення	1	0,4-0,9	менше 0,4
2. Коефіцієнт вибуття	1	0,3-0,9	менше 0,3
3. Коефіцієнт зносу	1	0,3-0,5	більше 0,5
4. Коефіцієнт придатності	1	0,7-0,9	менше 0,7

Примітка: удосконалено автором

Загальна оцінка рівня ефективного використання основних засобів дається у балах, які визначаються як добуток рейтингу кожного показника на клас, а рейтинг кожного показника встановлюється в залежності від цілей дослідження і важливості показника для діяльності підприємства.

Визначення рівня ефективного використання основних засобів ПАТ "Запорізький електроапаратний завод", ПАТ "Мотор Січ" рейтинговим методом подано у табл. 6.

Сума балів, розрахована по ПАТ "Мотор Січ", склала 230 що відповідає II класу і дозволяє оцінити рівень ефективності використання основних засобів як достатній.

Сума балів, розрахована по ПАТ "Запорізький електроапаратний завод", склала 300 що відповідає III класу і дозволяє оцінити рівень ефективності використання основних засобів, як критичний.

Співставлення темпів зростання обсягів реалізації продукції підприємств, динаміки рівня витрат оновлення основних засобів та ступеня їх зносу свідчить про нецільове використання коштів амортизаційного фонду.

Визначення рівня ефективного використання основних засобів підприємствами машинобудування Запорізького регіону за 2015 р. рейтинговим методом

Показники	Рейтинг показників, %	Фактичне значення показника	Клас	Бали
ПАТ “Мотор Січ”				
К оновлення	20	0,44	2	40
К вибуття	20	0,06	3	60
К зносу	35	1,08	3	105
К придатності	25	0,96	1	25
Разом	100	X	X	230
ПАТ “Запорізький електроапаратний завод”				
К оновлення	20	0,0025	3	60
К вибуття	20	0,00333	3	60
К зносу	35	2,75	3	105
К придатності	25	0,24	3	75
Разом	100	X	X	300

Примітка: розраховано автором

Формування ефективної амортизаційної політики підприємствами, яка б впливала на обсяг витрат, що забезпечують реновацію основних засобів, шляхом вибору методів амортизації сприяє забезпеченню поліпшення технічного стану основних засобів і, як наслідок, зростання фінансових результатів діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення актуального наукового завдання підвищення ефективності застосування амортизаційної політики як важеля оновлення основних засобів підприємств машинобудування. За результатами дослідження сформульовано такі основні висновки і рекомендації:

1. Дослідивши теоретичні підходи до визначення сутності поняття “амортизація” запропоновано авторське трактування даної категорії, яку пропонується розглядати як економічний інструмент відшкодування зносу основних засобів в результаті перенесення їх вартості на витрати, з метою накопичення за встановлений період часу достатніх фінансових ресурсів для реалізації процесів оновлення основних засобів. Такий підхід до поняття амортизації є лаконічним та дозволяє визначити її основні функції. Також слід зазначити, що поняття амортизації впливає на визначення амортизаційної політики як на державному рівні, так і на рівні підприємства.

2. Досліджено теоретичні підходи до визначення сутності поняття амортизаційна політика підприємства та запропоновано авторське трактування даної категорії, яку пропонується розглядати як систему економічних відносин, що забезпечує формування та ефективне використання амортизаційних ресурсів суб'єктів господарювання для забезпечення

оптимального інвестування оновлення основних засобів, прискореного інноваційного розвитку для досягнення стратегічної мети підприємства. На відміну від існуючих, таке поняття визначає ціль політики та охоплює всі сторони діяльності підприємства.

3. Формування ефективної амортизаційної політики підприємства розглянуто у тісному зв'язку із завданнями, що виконує політика за різними напрямками діяльності підприємства. Запропоновано класифікацію завдань амортизаційної політики, яка визначає їх в залежності від напрямів діяльності підприємства, що дозволить їм формувати амортизаційну політику та визначати її вплив на основні показники його діяльності з урахуванням поставлених завдань та стратегії розвитку.

4. На основі аналізу сучасного стану, динаміки змін основних засобів, встановлено, що основними джерелами фінансування капітальних інвестицій є власні кошти підприємств та кредити банків, спостерігається негативна тенденція зниження обсягу капітальних інвестицій у придбання машин та обладнання. Визначено обмеженість використання прибутку як джерела оновлення основних засобів як наслідок збитковості господарської діяльності. Така тенденція свідчить про важливість формування та впровадження ефективної амортизаційної політики як складової інвестиційної політики промислових підприємств.

5. Виділено два підходи до формування амортизаційної політики. Інвестиційна стратегія має за мету забезпечення збільшення власних джерел фінансування придбання основних засобів. Стратегія максимізації прибутку має за мету досягнення запланованої величини прибутку. Визначено переваги та недоліки кожної стратегії, що дозволяє визначити інструменти управління оновленням основних засобів підприємств.

6. Для визначення стратегії амортизаційної політики підприємства необхідно співставити її із стратегічними цілями підприємства. Формування амортизаційної політики запропоновано здійснювати із урахуванням впливу її інструментів на етапи відтворення основних засобів, так як від їх вибору залежить фінансовий результат діяльності підприємства і величина амортизаційного фонду.

7. Збитковість господарської діяльності та нестійкий фінансовий стан підприємств обмежує можливість використання прибутку як джерела оновлення основних засобів, накопичення амортизаційного фонду. Запропоновано економію податку на прибуток вважати складовою амортизаційного фонду підприємств, що дозволить формувати інноваційний розвиток та забезпечить конкурентоспроможність підприємств.

8. Для оцінки і контролю дієвості прийнятих рішень в галузі управління основними засобами підприємства використовується відповідна система аналітичних показників. Розроблений методичний підхід до оцінки ефективності використання основних засобів на основі індикаторного методу аналізу дозволяє оцінити фактичний стан основних засобів, визначити проблемні місця у процесі їх використання і їх вплив на ділову активність підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

1.1. Монографії:

1. Радева О.Г. Ефективна амортизаційна політика як передумова розвитку підприємства / О.Г. Радева // Становлення економіки України у післякризовий період: ризики та проблеми розвитку: [кол. монографія / за ред. О. О. Непочатенко]. – Умань: Видавець “Сочінський”, 2012. – Ч. 2. – С. 45-47 (0,26 друк. арк.).

1.2. Публікації у наукових фахових виданнях України:

2. Радева О.Г. Формування амортизаційної політики підприємства / О.Г. Радева // Економічні науки: зб. наук. праць. Серія: Облік і фінанси. – Луцьк: ЛНТУ, 2012. – Вип. 9 (33), Ч.3. – С. 124-129 (0,29 друк. арк.).

1.3. Статті у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних:

3. Радева О.Г. Амортизаційна політика в контексті механізму ефективного управління підприємством: сутність, характеристика та проблеми / О.Г. Радева // Науковий журнал “Молодий вчений”. – 2014. – № 12. – С. 70-72 / **Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus (Польща)** (0,32 друк. арк.).

4. *Радева О.Г. Аналіз сучасного стану основних засобів промислових підприємств України та шляхи їх ефективного використання і відтворення / О.Г. Радева // “Інвестиції: практика та досвід”. – 2014. – № 24. – С. 126-130 / **Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus (Польща), Scientific Indexing Services (США), Google Scholar (США)** (0,54 друк. арк.).

5. *Радева О.Г. Методологічні засади управління основними засобами з метою забезпечення ефективної роботи машинобудівних підприємств / О.Г. Радева // “Агросвіт”: науково-практичний журнал. – 2015. – №14. – С. 41-44 / **Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus (Польща), Scientific Indexing Services (США), Google Scholar (США)** (0,38 друк. арк.).

6. *Радева О.Г. Використання індикаторного методу для оцінки стану основних засобів підприємств машинобудування / О.Г. Радева // Економіка. Фінанси. Право: щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. – 2016. – №7. – С. 14-17 / **Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus (Польща)** (0,26 друк. арк.).

7. *Радева О.Г. Оцінка формування амортизаційної політики підприємств машинобудування з урахуванням стратегії їх розвитку / О.Г. Радева // Вісник Приазовського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – Вип. 31. – Т. 1. – С. 340-345 / **Міжнародна представленість та індексація**

* Видання одночасно належить до наукових фахових видань України.

журналу: Index Copernicus (Польща), Scientific Indexing Services (США)
(0,40 друк. арк.).

2. Опубліковані праці апробаційного характеру:

8. Радева О.Г. Оновлення основних засобів як фактор розвитку підприємства / О.Г. Радева // “Сучасні тенденції розвитку менеджменту”: Міжрегіон. наук. конф., м. Запоріжжя, 9 груд., 2010 р. – Запоріжжя: Видавництво ЗНУ. – 2010. – С. 70-72 (0,1 друк. арк.).

9. Радева О.Г. Оновлення основних засобів як фактор розвитку підприємства / О.Г. Радева // “Актуальні питання сучасної економіки”: III Всеукр. заочна наук. конф., м. Умань, 23 груд., 2011 р. – Умань: Видавець “Сочінський”. – 2011. – Ч. 2 – С. 76-77 (0,12 друк. арк.).

10. Радева О.Г. Вплив амортизаційної політики на фінансові результати діяльності підприємств / О.Г. Радева // “Трансформаційні процеси в економіці держави та регіонів”: VI Міжнар. наук.–практ. конф., м. Запоріжжя, 20–21 жовт., 2011 р. – Запоріжжя: Видавництво ЗНУ, 2011. – Т. 1. – С. 206-207 (0,1 друк. арк.).

11. Радева О.Г. Теоретичні засади оновлення основних фондів / О.Г. Радева // “Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: IX Міжнар. наук.–практ. конф., м. Черкаси, 18–19 квіт., 2012 р. – Черкаси: ЧДТУ. – 2012. – С. 16-18 (0,12 друк. арк.).

12. Радева О.Г. Амортизаційна політика як чинник відтворення основних засобів / О.Г. Радева // “Удосконалення науково-аналітичного забезпечення управління діяльністю суб’єктів господарювання”: I Міжнар. наук.–практ. Інтернет конф., м. Макіївка, 23-23 лют. 2012 р. – Макіївка: МЕРГ. – 2012. – С. 54-56 (0,13 друк. арк.).

13. Радева О.Г. Формування амортизаційної політики підприємства / О.Г. Радева // “Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та проблеми глобалізації”: IX Міжнар. наук.–практ. конф. молодих вчених, м. Тернопіль, 23-24 лют. 2012 р. – Тернопіль: ВПЦ “Економічна думка ТНЕУ”. – 2012. – Ч.2 – С. 343-344 (0,11 друк. арк.).

14. Радева О.Г. Формування амортизаційної політики підприємств / О.Г. Радева // Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: V Міжнар. наук.–практ. конф., м. Луцьк, 25 трав. 2012 р. – Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету. – 2012. – С. 201-202 (0,1 друк. арк.).

15. Радева О.Г. Роль амортизаційної політики в оновленні основних засобів / О.Г. Радева // “Трансформаційні процеси в економіці держави та регіонів”: VII Міжнар. наук.–практ. конф., м. Запоріжжя, 18–19 жовт., 2012 р. – Запоріжжя: Видавництво ЗНУ. – 2012. – С. 115-116 (0,1 друк. арк.).

16. Радева О.Г. Необхідність відтворення основних засобів промислових підприємств / О.Г. Радева // “Соціально-економічні аспекти реструктуризації регіональної економіки”: Міжнар. наук.–практ. конф., м. Вінниця, 6-7 груд. 2012 р. – Вінниця: “Нілан, Лтд”. – 2012. –Т. 1.– С. 272-273 (0,1 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Радева О.Г. Амортизаційна політика як важіль оновлення основних засобів підприємств машинобудування. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Запорізький національний університет Міністерства освіти і науки України. – Запоріжжя, 2017.

Дисертаційна робота присвячена вдосконаленню теоретико-методичних підходів та розробці практичних рекомендацій щодо формування амортизаційної політики підприємств машинобудування з метою оновлення основних засобів підприємств машинобудування.

Досліджено теоретичні та практичні засади амортизаційної політики підприємств машинобудування, зокрема, удосконалено методичні підходи до формування амортизаційної політики, який враховує комплексний вплив варіантів розвитку оновлення основних засобів.

Запропоновано методику розрахунку амортизаційного ресурсу, яка враховує оцінку потенційної економії податку на прибуток, та дозволяє визначити загальну суму прогнозного амортизаційного ресурсу у розпорядженні підприємства.

Визначено методичний підхід до оцінки ефективності використання основних засобів із застосуванням індикаторного методу, що дозволяє оцінити фактичний стан основних засобів підприємства та обрати напрями застосування інструментарію амортизаційної політики.

Дістали подальшого розвитку поняття “амортизація ” та “амортизаційна політика підприємства”, класифікація завдань амортизаційної політики, напрями стратегії формування амортизаційної політики з урахуванням переваг та недоліків.

Ключові слова: амортизація, амортизаційна політика, оновлення основних засобів, знос, вибуття основних засобів, підприємство машинобудування.

АННОТАЦИЯ

Радева О.Г. Амортизационная политика как рычаг обновления основных средств предприятий машиностроения. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Запорожский национальный университет Министерства образования и науки Украины. – Запорожье, 2017.

Диссертационная работа посвящена усовершенствованию теоретико-методических подходов и разработке практических рекомендаций по формированию амортизационной политики предприятий машиностроения с целью обновления основных средств предприятий машиностроения.

Исследованы теоретические и практические аспекты амортизационной политики предприятий машиностроения, а именно, усовершенствован методический подход к формированию амортизационной политики, который

учитывает комплексное влияние вариантов развития обновления основных средств.

Выделены два подхода к формированию амортизационной политики. Инвестиционная стратегия обеспечивает максимального увеличения собственных источников финансирования, главным из которых являются амортизационные отчисления, для ускорения процесса обновления основных средств. Стратегия максимизации прибыли направлена на получение запланированной величины прибыли, что достигается за счет снижения доли амортизационных отчислений в структуре расходов предприятия. Предложено при определении стратегии формирования амортизационной политики учитывать степень финансовой устойчивости предприятия. Были определены преимущества и недостатки каждой стратегии, что позволяет выбирать инструменты управления обновлением основных средств предприятий и увеличить эффективность их использования.

Предложена методика расчета амортизационного ресурсу, которая учитывает оценку потенциальной экономии налога на прибыль и позволяет определить общую сумму прогнозного амортизационного ресурса, который остается в распоряжении предприятия, что позволит формировать инновационное развитие и обеспечит его конкурентоспособность.

Определен методический подход к оценке уровня эффективного использования основных средств с применением индикаторного метода анализа, который позволяет оценить фактическое состояние основных средств предприятия, определить проблемные места в процессе их использования и выявить влияние процесса управления ними на показатели финансового состояния предприятия, что позволит выбрать направления применения инструментария амортизационной политики с целью обеспечения обновления основных средств предприятия.

Получили дальнейшее развитие понятия “амортизация” и “амортизационная политика предприятия”. Предложено амортизационную политику предприятия определять как систему экономических отношений, которые обеспечивают формирование и эффективное использование амортизационных ресурсов субъектов хозяйственной деятельности для обеспечения оптимального инвестирования обновления основных средств, ускоренного инновационного развития в соответствии со стратегической целью предприятия

Предложено расширить классификацию заданий амортизационной политики в зависимости от направлений деятельности предприятия, таких как: максимизация прибыли, инвестирование, инновационная и налоговая политика, что позволит предприятиям формировать амортизационную политику и определять ее влияние на основные показатели деятельности с учетом поставленных задач и стратегии развития.

Ключевые слова: амортизация, амортизационная политика, обновление основных средств, износ, выбытие основных средств, предприятия машиностроения.

SUMMARY

Radyeva O.G. Depreciation policy as a lever of mechanical engineering enterprises fixed assets` renovation. – On the rights of manuscript.

The thesis on gaining the scientific degree of a candidate of economic sciences, specialty 08.00.04 – economics and management of enterprises (by economic activity). – Zaporizhzhya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine. – Zaporizhzhya, 2017.

The dissertation is dedicated to the improvement of theoretical and methodic approaches and practical recommendations` working-out as for formation and use of mechanical engineering enterprises` depreciation policy aimed at mechanical engineering fixed assets` renovation.

Theoretical and practical background of mechanical engineering enterprises` depreciation policy has been examined, i.e. methodical approaches to depreciation policy`s planning which gives the opportunity to mechanical engineering enterprises to forecast trends and perspectives of the chosen depreciation policy, have been improved.

Method of depreciation resources estimation which takes into account the potential saving of income tax, and allows to estimate the total amount of the projected depreciation resources at the disposal of enterprise, has been proposed.

Methodical approach to efficient level of fixed assets` use estimation by means of indicated method has been defined. This allows to estimate the current status of enterprise`s fixed assets and to choose trends of depreciation policy`s tools appliance aimed at enterprise`s fixed assets renovation maintenance.

Categories like “depreciation” and “enterprise`s depreciation policy”, grouping of depreciation policy`s tasks got further development.

Key words: amortization, amortization policy, fixed assets` renovation, depreciation, asset retirement, mechanical engineering enterprise.

РАДЄВА ОЛЬГА ГЕОРГІЇВНА

**АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ВАЖІЛЬ ОНОВЛЕННЯ
ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ**

08.00.04 – економіка та управління
підприємствами (за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Підписано до друку 10.05.2017. Формат 60×90/16.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Times.
Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 110 прим. Зам. № 240.

Запорізький національний університет

69600, м. Запоріжжя, МСП-41
вул. Жуковського, 66

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2952 від 30.08.2007

